

BILTEN

15

JUN 2010.

O PITANJIMA UNUTRAŠNJIH POSLOVA
Evropske unije i Srbije

- Beogradski centar za bezbednosnu politiku
- Beogradski centar za ljudska prava
- Forum za bezbednost i demokratiju

- Urednik: Saša Đorđević
- Recenzent: Sonja Stojanović
- Saradnici: Adel Abusara, Marko Savković, Predrag Petrović

EVROPSKA UNIJA

Institucionalne i pravne novine

- Fudbal u prvom planu: nisu vuvuzele krive što nema huligana (2)
- Evropski pakt borbe protiv međunarodne trgovine ilegalnim narkoticima (3)

Analize i procene

- Pad broja ilegalnih migranata u EU: Grčka i dalje glavni „ulaz“ (4)

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

- Komentar: Ponova ta BIA (6)

Analize i procene

- Otvaranje socijalnog dijaloga sa državom: kolektivno pregovaranje reprezentativnih sindikata policije (8)
- Rasna i nacionalna mržnja u Srbiji: slučaj Jabuke kod Pančeva (9)

Zanimljivosti

- Relativizacija privatnosti u savremenom društvu: izazovi „sajber“ kriminala (10)
- Nepostojanje nezavisnih nacionalnih mehanizama za prevenciju mučenja (11)
- Prevencija nasilja i kriminala u Srbiji (12)
- Nedeljnici u Srbiji o pravosuđu i unutrašnjim poslovima (13)

PREDSTAVLJAMO

Regionalna saradnja

- Strateški prioriteti Regionalnog saveta za saradnju u pravosuđu i unutrašnjim poslovima (14)
- Komentar: „Tresla se gora...“ – razočaravajući rezultati Sarajevskog sastanka (15)

Publikacije

- Krivična odgovornost za nasilje na sportskim priredbama (16)
- Suzbijanje organizovanog kriminala u Italiji (17)

Pred vama je **Bilten o pitanjima unutrašnjih poslova Evropske unije i Srbije** koji je rezultat zajedničkog rada tri organizacije – Beogradskog centra za bezbednosnu politiku, Beogradskog centra za ljudska prava i Foruma za bezbednost i demokratiju. Bilten je deo aktivnosti projekta „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije u Srbiji“. Objavljen je uz podršku Misije OEBS u Srbiji, ambasade Kraljevine Holandije u Srbiji i Ženevskog centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF). Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste biltena pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org.

EVROPSKA UNIJA

Institucionalne i pravne novine

Fudbal u prvom planu: nisu vuvuzele krive što nema huligana

Nesnosna buka koju stvaraju hiljade vuvuzela, navijačkih rekvizita izuzetno popularnih u Južnoj Africi nije uplašila stotine (registrovanih) huligana željnih da na svoj specifičan način „doprinesu“ sportskom događaju godine. Upravo je napredak u saradnji policija „kriv“ što je njihova namera da doputuju na „Mondijal“ presedajući na aerodromima drugih država članica EU osujećena.

Saradnja članica EU u borbi protiv huliganizma

Odlukom Saveta EU iz 2002. godine predloženo je svakoj članici da osnuje Nacionalnu kancelariju za razmenu informacija o bezbednosti fudbalskih takmičenja koja će biti nadležna za saradnju prilikom organizacije događaja koji uključuju više od jedne države EU. Evropsko prvenstvo održano 2004. godine postalo je prvo takmičenje koje je osetilo korist od uspostavljanja kancelarije. Zaista, u poređenju sa prethodnim velikim takmičenjima održanim na Evropskom kontinentu, u Portugaliji većih incidenata nije bilo. Ova je odluka dopunjena 2007. godine, kada je dogovoreno da svaka članica svojoj kancelariji omogući pristup (različitim) bazama podataka o „rizičnim“ licima koje se uglavnom nalaze u posedu ministarstva unutrašnjih poslova, te da se države članice postaraju da kancelarije započnu razmenjivati analize kritičnih situacija učinjene po održanom takmičenju i najzad, da svaka kancelarija postane odgovorna za listu preporuka, koju će potom učiniti dostupnim partnerima putem sopstvene internet prezentacije ili preko zahteva. Dopunom odluke propisan je i rok za ocenu efikasnosti članica u poštovanju slova odluke.

U januaru ove godine, Španija je u svojstvu predsedavajuće države EU, drugim članicama poslala upitnik koji je sadržao pet pitanja o radu kancelarije. Pitanja su se odnosila na ulogu kancelarije, pristup bazama podataka o „rizičnim“ licima, izradi analiza kritičnih situacija i razmeni analiza sa drugim kance-

larijama, te o obaveznosti javne dostupnosti preseka stečenih iskustava i izrade preporuka.

Policija u Južnoj Africi spremna za Svetsko prvenstvo u fudbalu 2010 (James Outway, Timeslive.co.za)

Odgovori pristigli u Španiju pokazali su da je do 2010. svaka država članica osnovala kancelariju. Kada je reč o „rizičnim“ licima, čak sedam članica (Finska, Irska, Letonija, Luksemburg, Portugalija, Slovačka i Slovenija) nisu uspele da razviju sopstvenu bazu podataka, niti imaju pristup kakvoj drugoj bazi (recimo podacima o maloletničkoj delikvenciji koji postoje u nadležnom ministarstvu za unutrašnje poslove) iz koje bi mogli „izvući“ zaključke o tome ko može predstavljati pretnju na stadionu.

Posebno se čini problematičnim to da četiri članice (Kipar, te *ponovo* Slovačka, Luksemburg i Irska) ne čine analize kritičnih situacija redovno, već tek nakon što se teško ugrožavanje bezbednosti dogodi. Da članice nisu revnosne u ovom smislu ilustrujemo podatkom da tek nekoliko država sa dugom istorijom problema huliganskog ponašanja poput Velike Britanije ili Nemačke rade nedeljne analize, dok druge to čine na svakih šest meseci. Zapravo u najvećem broju slučajeva saradnja kancelarija u drugim državama je *ad hoc* po prirodi. Ona se uglavnom uspostavlja uoči visoko rizičnog sportskog događaja. Kancelarije u Holandiji i Belgiji su analize učinile dostupnim na svojim veb prezentacijama. Najzad, Austrijanci razmenjuju informacije sa kolegama u Švajcarskoj i Nemačkoj barem jednom nedeljno, pritisnuti činjenicom da su česte situacije

gde postoje aktivne grupe navijača vodećih timova Bundeslige u svakoj od ovih država.

Uoči početka novog takmičenja pod patronatom UEFA (Evropske fudbalske federacije), Lige Evrope („naslednika“ popularnog Kupa) kancelarije su postale sastavni deo strategije povećanja bezbednosti na stadionima. Tako su se predstavnici kancelarija država članica našli na sastanku održanom u Amsterdamu 2009. godine zajedno sa policajcima, komesarima UEFA za bezbednost, predstavnicima nacionalnih fudbalskih saveza i drugim profesionalcima. Uoči nove sezone, UEFA je prošle godine izrazila spremnost da preduzme drastične mere, uključujući izradu jasnih smernica za sudije koje su ovlašćene da u slučaju rasističkih ispada (govora mržnje uopšte) suspenduju ili prekinu odigravanje utakmice.

Šest pripadnika Uprave za obezbeđenje u Južnoj Africi

MUP Srbije je u Južnoafričku Republiku poslao šest pripadnika Uprave za obezbeđenje ministarstva na ispomoć njihovoj policiji. Oni će boraviti u Južnoj Africi dok je naša reprezentacija na fudbalskom prvenstvu. Troškove njihovog puta, smeštaja i ishrane snosi Policijski centar Južne Afrike. Pripadnici srpske policije biće u funkciji oficira za vezu, kao podrška policijskom servisu Južne Afrike i efektivno će biti u vezi sa timom i njihovim navijačima. Tokom svetskog prvenstva u fudbalu u neposrednom obezbeđenju reprezentacije Srbije su dva pripadnika iz Uprave za obezbeđenje i po jedan iz SAJ i PTJ.

Datum: 22. jun 2010.

Autor: Marko Savković, istraživač, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Linkovi: [Izveštaj o sprovođenju odluke Saveta \(br. 348 i 412\)](#), [Statewatch.org](#)

Evropski pakt borbe protiv međunarodne trgovine ilegalnim narkoticima

Nakon usvajanja predloga nacrtu 14. apila 2010. godine i javne rasprave, ministri unutrašnjih poslova i pravosuđa država članica usvojili su [Evropski pakt](#)

za borbu protiv međunarodne trgovine ilegalnim narkoticima. U dokumentu su navedena dva prioriteta: borba protiv trgovine kokainom i heroinom. Takođe, pakt može da se koristi i za suzbijanje trgovine ostalih ilegalnih narkotika, pre svega marihuane i sintetičkih droga.

Globalno suzbijanje trgovine ilegalnim narkoticima
(Gadgets.ndtv.com)

U paktu je navedeno nekoliko principa borbe protiv trgovine ilegalnim narkoticima. Prvi princip je poboljšanje političke saradnje između država članica, evropskih institucija i organa za sprovođenje zakona sa ciljem stvaranja usklađenih akcija unutar EU i van njenih granica protiv trgovine ilegalnim narkoticima. Drugi princip je iskorišćavanje postojećih resursa država članica i povećanje angažovanja multilateralne mreže za razmenu informacija. Treći princip je preuzimanje i iskorišćavanje iskustava drugih država članica kako bi se pronašao najbolji model suzbijanja, a zatim i upotrebio. Primenom navedenih principa aktivnosti u borbi protiv trgovine ilegalnih narkotika bi bile postavljene pod „krovom“ EU. Na kraju, potrebno je poboljšati saradnju sa državama nečlanicama, kao i sa Kancelarijom UN za drogu i kriminala (UNODC) i INTERPOL.

Zajednička karakteristika svih principa je jačanje uloge EUROPOL i EUROJUST kako bi se poboljšala razmena informacija i pronašao efikasan model suzbijanja ilegalnih narkotika. To je i u skladu sa trendom koji se razvija više od deset godina da se u

borbi protiv tzv. mekih bezbednosnih pretnji upotrebljavaju više multilateralni, a ne bilateralni modeli borbe. Multilateralni mehanizmi uglavnom se oslanjaju na efikasniju razmenu informacija ili stvaranje zajedničkih timova.

U paktu su istaknuta tri vodeće smernice za delovanje. Razbijanje „kokainskih ruta“ trgovine razmenom informacija sa već uspostavljenim centrima EU u Zapadnoj Africi u Gani i Senegal, pružanjem analiza kroz EUROPOL, kao i uspostavljanjem saradnje između EUROPOL i misije EU u Zapadnoj Africi u Gvineji Bisao. Pored razmene informacija sa tranzitnim državama, pakt je ponudio i tehničku pomoć državama Latinske Amerike i Kariba kao prostorima „porekla“ ilegalnih narkotika.

Preuzimanje narkotika (Gainesvilledrugcrimelawyers.com)

Druga smernica nudi rešenje za razbijanje ruta trgovine heroinom. Ovde je primećena i uloga država zapadnog Balkana. U razvijanju zajedničkog pristupa (prvi princip), EU planira razvijanje mreže oficira za vezu i jačanje uloge delegacije EU upravo u našem, ali i ostalim tranzitnim regionima. Od septembra 2010. godine države zapadnog Balkana učestvovalaće u projektima suzbijanja trgovine heroinom kojima će da rukovodi EUROPOL.

Izrada i dalji razvoj instrumenta za utvrđivanje prihoda i zarada od ilegalne trgovine narkoticima je treća smernica EU. I ovde se ističe uloga EUROPOL, koji će zajedno sa nacionalnim telima za sprečavanje pranja novca, biti ključni „igrači“.

Pakt predstavlja sastavni deo [Strategije borbe protiv droga EU](#) iz 2005. godine i Akcionog plana 2009-2012, kao i korak ka ostvarenju Stokholmskog programa i Strategije unutrašnje bezbednosti.

Datum: 16. jun 2010.

Link: [Evropski pakt borbe protiv međunarodne trgovine ilegalnim narkoticima](#)

Analize i procene

Pad broja ilegalnih migranata u EU: Grčka i dalje glavni „ulaz“

Ekonomska kriza i snažnije kontrole granica glavni su razlozi pada broja ilegalnih imigranata koji dolaze u EU, saopštila je Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na spoljnim granicama država članica (FRONTEX). Ukupno je pronađeno 106.200 ilegalnih imigranata na evropskim morskim i kopnenim granicama prošle godine, što je 33 odsto manje nego godinu ranije, rekao je Gil Fernandez, pomoćnik direktora FRONTEX.

Ilegalni migranti kroz Tursku u EU (Eutimes.net)

„Nedostatak radnih mesta ključni je razlog tog pada“, nastavio je Fernandez. Pored toga, pomogle su i sprovedene mere u Libiji, Mauritaniji i Senegal da se spreče ilegalni imigranti u odlasku. Glavna zemlja ulaska ilegalnih imigranata u EU je i dalje je

Grčka, iako je broj ilegalnih imigranata koji su ušli u tu zemlju 2009. bio manji u odnosu na 2008. godinu. „Uprkos značajnom padu u 2009. godini, grčke granice su i dalje glavni ulaz za ilegalce u Evropu“, izjavio je Fernandez.

Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na spoljnim granicama država članica Evropske unije (FRONTEX)

Formirana je 26. oktobra 2004. godine Uredbom Saveta (br. 2007/2004). Ova Agencija je operativni rad započela u oktobru 2005. godine, a njeno sedište je u Varšavi (Poljska). Ona predstavlja specijalno nezavisno telo EU koje poseduje status pravnog lica, kao i autonomiju u radu i kreiranju budžeta. Predstavlja telo koje koordinira operativnu saradnju na nivou EU kako bi bila ojačana bezbednost na njenim spoljnim granicama. Ipak, ovlašćenja i kapaciteti FRONTEX, kada je reč o koordinaciji akcija država članica u upravljanju spoljnim granicama, zavise isključivo od principa solidarnosti država članica. To se vidi već na samom početku Uredbe Saveta o osnivanju FRONTEX, u kome stoji da je „odgovornost za kontrolu i nadzor spoljnih granica na državama članicama“. Ovlašćenja FRONTEX zasnovana su na ovaj način, jer se poštuje princip suvereniteta, po kome se čuvanje granica nalazi isključivo u nadležnosti država članica.

Takođe, FRONTEX je promoter saradnje organa za sprovođenje zakona u EU (EUROPOL, OLAF). Osim koordinisanja i pružanja podrške državama članicama EU u zajedničkim operacijama, FRONTEX pomaže u edukaciji i obuci graničnih službi država članica, u procenjivanju i analiziranju rizika, kao i u istraživanju u oblastima kontrole i nadzora granica. Aktivnosti FRONTEX zasnovane su na politici EU za integrisano upravljanje granicama.

Izvor: Rečnik evropske bezbednost

U 2009. godini, 48.000 osoba ušlo je ilegalno u Grčku preko kopnenih granica, a 30.400 preko morskog mora, dok ih je u 2008. ušlo 56.000 i 31.700. Te brojke predstavljaju 50 odsto svih ilegalnih imigranata u EU 2008, odnosno 75 odsto u 2009. godini. Taj trend nastavljen je i u prvom tromesečju 2010. kada je 6.600 migranata ušlo u Grčku morem i kopnom, što je 7 odsto manje u odnosu na prvo tromesečje 2008. godine, a predstavlja ukupno 88 odsto ukupnog broja ilegalnih imigranata u EU. Najbrojnije grupe su Albanci, a potom stanovnici Magreba (Maroko, Alžir i Tunis).

U međuvremenu, Evropska komisija objavila je [prvi godišnji izveštaj](#) koji prati aktivnosti u imigracijama i azilu u 2009. godini. Ipak, to nije prvi izveštaj koji se bavi ovim problemima. U 2001. godini Evropska komisija uradila je [izveštaj](#) na više od 500 strana o azilu i migracijama u EU. U izveštaju iz 2009. godine obrađeno je pet tema Evropskog pakta o imigraciji i azilu (legalne i ilegalne imigracije, kontrola granica, azil, globalni pristup migracijama) usvojenog u oktobru 2008. godine sa ciljem stvaranja zajedničke imigracione politike. Podsetimo, jedan od prioriteta Stokholmskog programa je i stvaranje zajedničke politike azila.

Sjajni migranti

U izuzetno zanimljivoj rubrici veb sajta poznatog magazina *Foreign Policy* „Foto eseji“ krajem maja pojavio se prilog Dulse Pinzona, američke fotografkinje naziva „Sjajni migranti“ (eng. *The Magnificent Migrants*). Kako bi skrenula pažnju na težak položaj ilegalnih imigranata u SAD, ona je načinila seriju fotografija gde su njeni zemljaci (rođena i odrasla u Meksiku) namerno obučeni u kostime superheroja.

Kako bi finansirala svoj boravak na studijama, Dulse je u Njujorku ilegalno radila kao konobarica i bejbisiterka. U međuvremenu, predavala je engleski jezik i čak pružala pravne savete drugim imigrantima iz Meksika. Stekla je značajno iskustvo, koje sama sumira rečima „latino radnici u Njujorku su skriveni u kuhinjama, tuđim kućama. Najveći deo izveštavanja medija u SAD sadrži tužnu sliku migranata koji nastoje da pređu granicu. Lako je zanemariti njihov doprinos američkom društvu i ekonomiji.“

„Stvar“ kao „fantastični migrant“ ([Foreign Policy](#))

Kako Dulse kaže, „ideja joj se javila kada je u izlogu ugledala kostim Spajdermena, 2001. godine. „Junaci iz stripova imaju *alter ego* kao i imigranti u SAD. Većem delu društva oni mogu da ostanu nevidljivi, ali su zato heroji u svojim zemljama porekla kojima redovno šalju novac.“

Datum: 20. jun 2010.

Link: Entereurope.hr

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

Komentar: Ponova ta BIA

Tek što se smirila afera oko izbora novih sudija, početkom juna u javnosti Srbije izbila je još jedna afera u kojoj je Bezbednosno-informativna agencija (BIA) ponovo postala glavni akter. Okidač je bio Predlog zakona o elektronskim komunikacijama koji je Vlada uputila Skupštini na usvajanje po hitnom postupku i bez javne rasprave. Izbegavanjem javne rasprave, pisci predloga su nastojali da na „mala vrata“ u tekst ubace pojedina rešenja kojima se znatno ograničavaju Ustavom zagarantovana prava građana Srbije.

„Nova“ rešenja

Odredbe predloga zakona sadržane u Glavi XVII obavezuju telekomunikacione operatore da na osnovu pisanog naloga državnih organa (a ne suda) ovlašćenih da presreću komunikacije sa ciljem zaštite bezbednosti Srbije, ustupaju zadržane podatke koji ukazuju na to ko, kad, kako, koliko dugo i odakle

je sa nekim razgovarao, odnosno komunicirao preko interneta, a bez prava uvida u sadržaj komunikacije. Operateri su dužni da zadržane podatke čuvaju 12 meseci.

Rešenja (pogledati okvir) su izazvala burna reakcija javnosti, novinarskih udruženja, Advokatske komore, nezavisnih kontrolnih državnih organa i nevladinih organizacija.

Prema rečima kritičara, pomenute odredbe predloga su u suprotnosti sa Ustavom koji propisuje da jedino sud može naložiti odstupanje od tajnosti komunikacije na određeni vremenski period (član 42). Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti smatra da zadržani podaci, ma kako da se ne zalazi u njihov sadržaj, nekada govore bar podjednako kao i sama sadržina telefonskog razgovora ili e-mejla (Blic, 2010). Zbog toga je za ovaj način tajnog prikupljanja podataka neophodna saglasnost suda. Ovo je poslužilo štampanim medijima da izveste da je BIA dobila pravo da prati sve razgovore građana Srbije (Blic, S Media, 2010). BIA je pokušala da demantuje svojim saopštenjem, ali bez uspeha (Blic, 2010).

I VBA ima isto ovlašćenje

Nije u potpunosti jasno zbog čega je na meti velikog broja medija bila isključivo BIA, kada ta Agencija nije jedini državni organ na koji se Predlog zakona odnosi.

VBA je, na primer, ovlašćena da na osnovu odluke direktora tajno nadzire telekomunikacije i informacione sisteme radi prikupljanja podataka o telekomunikacionom saobraćaju i lokaciji korisnika, bez uvida u njihov sadržaj (član 12, stav 1, tačka 6 Zakonu o VBA i VOA).

Ovde je zanimljivo primetiti, da prilikom javne rasprave o Zakonu o VBA i VOA šira i stručna javnost nisu osporavali prethodno pomenuto ovlašćenje VBA. Dakle, ovim predlogom zakona ni BIA niti VBA neće dobiti nova, niti će proširiti svoja postojeća ovlašćenja. Predlog zakona pre svega jasnije određuje obaveze operatera elektronskih komunikacija prema državnim organima ovlašćenim da tajno prikupljaju podatke.

Još jedno sporno rešenje Predloga zakona odnosi se na nadzor nad zadržanim podacima, koje vrši organ nadležan za zaštitu podataka o ličnosti (Poverenik), odnosno organ nadležan za zaštitu

tajnih podataka kada se radi o podacima koji su sačuvani i dostavljeni (član 130, stav 3).

Ovde se javljaju dva problema. Najpre, telo za zaštitu tajnih podataka u Srbiji ne postoji, već su svi organi dužni da štite tajne podatke koje u svom posedu imaju. Zagovornici Predloga zakona pak tvrde da je Kancelarija Saveta za nacionalnu bezbednost nadležno telo za nadzor nad sprovođenjem Zakona o tajnosti podataka, a ne za zaštitu tajnosti podataka. A prema Zakonu o tajnosti podataka isti posao pored Kancelarije obavlja i Ministarstvo pravosuđa. Iz toga proizilazi da ako jedinstveno telo za zaštitu podataka ne postoji, nema ni nadzora nad zadržanim podacima, odnosno obrađivači podataka bi kontrolisali sami sebe. Drugi problem je taj što je ovako nejasnom formulacijom Poverenik praktično onemogućen da nadzire zadržane, odnosno dostavljene podatke.

Elektronsko prisluškivanje (Engadget.com)

Sporne odredbe Predloga zakona poslužile su kao osnov da Zaštitnik građana predloži dva amandmana: jedan kojim se menja član 128, stav 5 – na taj način da je za pristup zadržanim podacima potrebno odobrenje suda; i drugi koji ispravlja nedorečenosti odredaba Predloga koje se odnose na nadzor nad zadržanim podacima, te omogućava istovremeno Povereniku i organu nadležnom za sprovođenje Zakona o tajnosti podataka puni nadzor nad zadržanim i pristupljenim-dostavljenim podacima. Odbor za saobraćaj i veze Narodne skupštine je prihvatio drugi amandman, dok je prvi od-

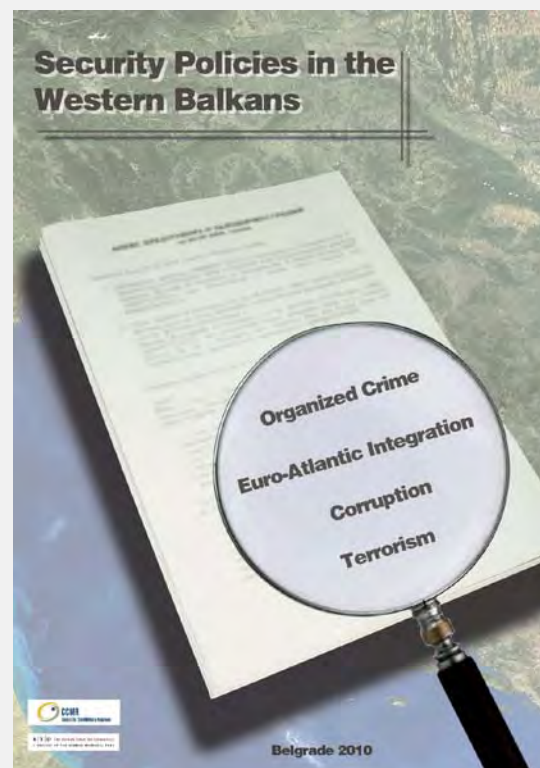
bacio. Zbog toga je Zaštitnik građana najavio da će pokrenuti postupak ocene ustavnosti Zakona o elektronskim komunikacijama pred Ustavnim sudom Srbije ([B92, 2010](#)).

U Hrvatskoj službe prate i snimaju bez odluke suda

Službe bezbednosti u Republici Hrvatskoj imaju pravo da prikupljaju podatke o ostvarenom telekomunikacionom saobraćaju i lokaciji korisnika, ali i da prate i snimaju lica na otvorenom prostoru i javnim mestima bez uvida u sadržaj komunikacija samo na osnovu odluke čelnih ljudi službi bezbednosti ([Narodne novine, 2006](#)). Ovo rešenje sa zasniva na uverenju da rečeni načini tajnog prikupljanja podataka predstavljaju blaže oblike ograničavanja ljudskih prava građana, te da zbog toga za njihovu primenu nije potrebno odobrenje suda. Doduše, ovde valja napomenuti da za razliku od Srbije, Ustav Hrvatske ne sadrži odredbe prema kojima je za odstupanju od tajnosti komunikacije neophodna saglasnost suda.

Datum: 28. jun 2010.

Autor: Predrag Petrović, koordinator istraživanja,
Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Analize i procene

Otvaranje socijalnog dijaloga sa državom: kolektivno pregovaranje reprezentativnih sindikata policije

U Srbiji pregovaranje policijskih sindikalnih organizacija i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) o potpisivanju kolektivnog ugovora nije još započeto. Veljko Mijailović, predsednik **Policijskog sindikata Srbije**, rekao je za NIN da će policija stupiti u štrajk (uređeno članom 135 Zakona o policiji) ukoliko MUP ne ispuni obećanje da u roku od 90 dana započne pregovore o kolektivnom ugovoru.

Policijski sindikati u Hrvatskoj

Nezavisni sindikat djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova Hrvatske je 18. juna 2010. godine potpisao sporazum i drugi dodatak kolektivnom ugovoru za državne službenike sa Vladom Republike Hrvatske. Njime je otklonjena mogućnost jednostranog otkazivanja kolektivnog ugovora od strane Vlade do 31. jula 2012. godine.

U Hrvatskoj aktivni su, pored pomenutog sindikata, **Sindikat policije Hrvatske** i **Sindikat pravosudne policije Hrvatske**.

U petak, 11. juna 2010. godine Policijski sindikat Srbije organizovao je konferenciju o početku procesa potpisivanja kolektivnog ugovora. **Platforma za pregovaranje** usvojena je u julu prošle godine sa ciljem potpisivanja posebnog kolektivnog ugovora sa MUP. Ona je izrađena u saradnji sa **Nazavisnim sindikatom policije** i poslata ministru unutrašnjih poslova. Ugovorom bi se dodatno precizirala osnovna prava zaposlenih, principi i načini obračunavanja zarada, disciplinska odgovornost, načini napredovanja u službi, sindikalna prava i praćenje primene kolektivnog ugovora.

Po rečima Mijailovića, Policijski sindikat Srbije je prošle godine postao reprezentativni sindikat jer je prešao zakonsku kvotu da članovi sindikata prelaze 10 odsto od ukupnog broja zaposlenih. Takođe,

Policijski sindikat prosledio je ostalim sindikalnim organizacijama u policiji o tome da li prelaze zakonsku kvotu. Negativan odgovor je dobijen, kaže Mijailović, od samo jedne organizacije. Međutim, kako je istakao Mijailović, to ne znači da ostali neće moći da učestvuju u procesu kolektivnog pregovaranja.

Konferencija u Medija centru (Mc.rs)

Na sastanku krajem maja sa zamenikom šefa kabineta, Vanjom Vukićem, odlučeno je da će se pregovarati o posebnom kolektivnom ugovoru za pripadnike MUP, a ne o izmenama i dopunama postojećeg Zakona za državne službenike i nameštene, zaključio je Mijailović. Potpisivanjem kolektivnog ugovora rešili bi se mnogobrojni nagomilani problemi koji u policiji postoje više od trideset godina, rekao je Mijailović.

Svetlana Gogić, generalni sekretar Policijskog sindikata Srbije o neustavnosti člana 168. Zakona o policiji

Prestanak radnog odnosa zbog bezbednosnih smetnji, koja je utvrđena na osnovu provere podataka utvrđenih propisima o uslovima za dobijanje oružnog lista, kao i podataka koje kandidat za zasnivanje radnog odnosa daje u postupku zasnivanja radnog odnosa, je po mišljenju Svetlane Gogić protivna Ustavu.

Razlozi su isključivanje pretpostavke nevinosti. Dešavalo se da je zaposlenom zbog mogućeg krivičnog dela prestao radni odnos, ali da je kasnije utvrđeno da je nevin ili se odustalo od optužnice. Ukoliko na ovaj način prestane radni odnos, ne postoji mogućnost žalbe protiv rešenja, ali se može pokrenuti upravni spor. Ovaj problem biće jedna od tema procesa pregovaranja.

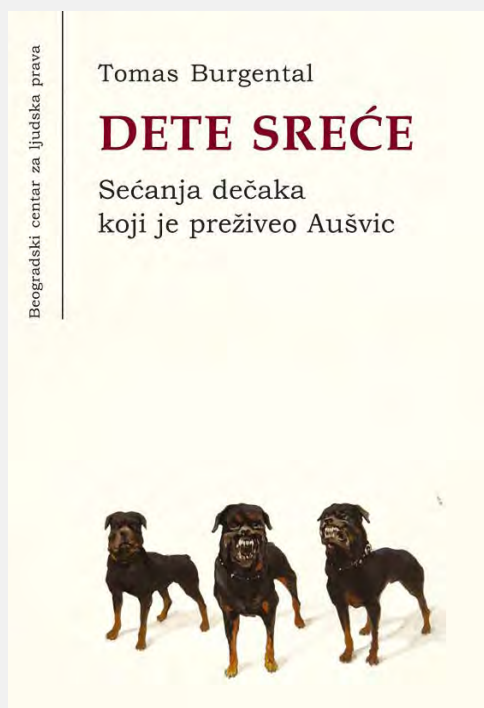

Zoran Lončar, pravni zastupnik Policijskog sindikata Srbije i pisac nacrta kolektivnog ugovora istakao je da je cilj pregovaranja da se započne socijalni dijalog između zaposlenih, ministarstva i Vlade, a ne da se „država pritera uza zid“. Nije reč samo o finansijskoj situaciji zaposlenih (policajac prima oko 23.000 dinara bez toplog obroka), već i da se poboljša bezbednost i uslovi rada i otklanjanje svih sporova koji nisu predmet pregovaranja do sada, rekao je Lončar.

Datum: 22. jun 2010.

Autor: Saša Đorđević, istraživač, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Link: [Medija centar](#)

Rasna i nacionalna mržnja u Srbiji: slučaj Jabuke kod Pančeva

Poslednjih dana smo, nažalost, po ko zna koji put mogli da vidimo strašan primer rasne i nacionalne mržnje i izostanak adekvatne reakcije državnih organa. Naime, nakon što je u selu Jabuci

kod Pančeva maloletni, sedamnaestogodišnji Rom ubio svog vršnjaka neromske nacionalnosti, zbog čega je uhapšen i predstoji mu suđenje, meštani Jabuke organizovali su „protestna“ okupljanja, koja su poslužila za širenje rasne, nacionalne i verske mržnje i napade na Rome u ovom selu.

Reakcija države bila je neblagovremena, nekoliko organizatora i izvršilaca napada na Rome uhapšeno je tek posle nekoliko dana od početka organizovanih okupljanja, tokom kojih su „protestanti“ neometano maltretirali meštane Jabuke romske nacionalnosti i stvorili atmosferu straha u kojoj Romi nisu smeli napuštati svoje kuće, tako da nisu mogli nabavljati hranu. Romska deca, u strahu za bezbednost, danima nisu išla u školu. Stanje se smirilo tek kada je romske kuće počela obezbeđivati Žandarmerija.

Treba podsetiti da ovo nije prvi put da se situacija u kojoj je izvršilac krivičnog dela Rom, a žrtva neromske nacionalnosti, koristi za pozivanje na „linč“ romskog stanovništva. Slično se desilo 2009. godine u Kraljevu, ali je tada reakcija policije bila blagovremena, bar kada je u pitanju zaštita Roma od rasističkih napada.

Policija čuva Rome u Jabuci kod Pančeva ([Oneworldsee.org](#))

Neophodno je naglasiti da ovakvi događaji zahtevaju brzu i odlučnu akciju policije, tužilaštva i sudova, radi slanja jasne poruke da su odmazda i retribucija neprihvatljive, a pored toga što su inkriminirane zakonom, predstavljaju i kršenje osnovnih ljudskih prava nesvojstveno civilizovanim društvima.

Samoorganizovanje meštana radi kažnjavanja čitave zajednice zbog prestupa pojedinca je nedopustivo u demokratskom društvu. Žalosno je to što događaji poput ovog u Jabuci i prošlogodišnjeg u Kraljevu ne predstavljaju usamljene slučajeve, već su samo jedni od indikativnih primera primer rasne, nacionalne i verske mržnje koja poslednjih godina eskalira u različitim prilikama. Zabrinjavajuće je to što je reakcija nadležnih državnih organa u ovakvim situacijama najčešće neadekvatna. Da bi se ovakve situacije predupredile, nije dovoljna samo bolja reakcija policije i pravosuđa, već je potrebno i veće angažovanje države u cilju stvaranja ambijenta međusobnog poštovanja i razumevanja različitih (ne samo etničkih) društvenih grupa.

Datum: 24. jun 2010.

Priredio: Beogradski centar za ljudska prava

Zanimljivosti

Relativizacija privatnosti u savremenom društvu: izazovi „sajber“ kriminala

„Orvelova paradigma“ nadzora jednog centralizovanog tela nad svima prevaziđena je u savremenom društvu. Dolazi do decentralizovanog modela nadzora komunikacija gde se pored države javljaju i drugi akteri nadzora – privatne i korporativne kompanije, istakao je Oliver Subotić iz Centra za proučavanje savremenih tehnologija pri Srpskoj pravoslavnoj crkvi. To je jedan od zaključaka konferencije o bezbednosti informacija koja se održala 18. juna 2010. godine na Pravnom fakultetu u Beogradu.

Rasprava o zaštiti privatnosti, zloupotrebi ličnih podataka, bezbednosti i korišćenju informacija, ponovo je postala aktuelna u Srbiji obzirom na posledice predloga Zakona o elektronskim komunikacijama, podsetili su Rodoljub Šabić, poverenik za

informacije o javnom značaju i Saša Janković, zaštitnik građana. Informacije ne pripadaju državi, već društvu i zbog toga bi trebalo omogućiti veću dostupnost informacija od javnog značaja, pre svega preko internet sajtova ministarstava, zaključuje Šabić. Pored toga, država ne bi trebalo da ignoriše pravo na privatnost građana, kao što je to činila prilikom objavljivanja jedinstvenog matičnog broja osoba koje imaju pravo na besplatne akcije na sajtu Agencije za privatizaciju.

Građani još uvek nisu svesni na koje načine se mogu zloupotrebiti njihovi lični podaci i iskoristiti njihova elektronska komunikacija, istakli su Saša Janković i Vladimir Urošević, samostalni policijski savetnik Odeljenja za visokotehnoški kriminal u MUP Srbije. Stručnjaci bi trebalo da ukazuju i obaveštavaju građane o načinima zaštite privatnosti.

Kršenje prava na privatnost (Michelle Henry)

Visokotehnoški kriminal došao je u Srbiji brže nego što smo mislili. U borbi protiv visokotehnoškog kriminala, postoji nekoliko grupa problema, rekao je Urošević. To su: nedostatak tehničke opremljenosti MUP; zakonodavni okvir koji ne prati dovoljno brzo promene nastale razvojem informacionih tehnologija; otežano otkrivanje izvršilaca i njihovo tačno lociranje jer se radi o virtuelnom svetu; neadekvatna međunarodna saradnja; mali

broj policijskih službenika koji se bave suzbijanjem visokotehnološkog kriminala; problem tzv. „tamne brojke“ jer žrtve veoma često nisu ni svesne prevare koja je učinjenja; nedovoljna saradnja sa privatnim firma-ma, ali i sa akademskim institucijama.

Borba protiv „informacionog cunamija“, kako je rekao đakon Oliver Subotić, zahteva saradnju svih društvenih aktera pri čemu bi trebalo razvijati tehničko-tehnološke i pravne mere zaštite. Ovakvim izjavama nastavlja aktivna uloga Srpske pravoslavne crkve za zaštitu privatnosti, nakon rasprave o upotrebi biometrijskih podataka za nove lične karte. U Srbiji još uvek nedostaje dvostruki dijalog – organizacija civilnog društva i nezavisnih državnih organa sa ostalim državnim organima, o zaštiti privatnosti i na koje načine učvrstiti bezbednost informacija.

Datum: 20. jun 2010.

Autor: Saša Đorđević, istraživač, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Nepostojanje nezavisnih nacionalnih mehanizama za prevenciju mučenja

U subotu, 26. juna 2010. godine obeležen je Međunarodni dan Ujedinjenih nacija za podršku žrtvama torture plesnim performansom u organizaciji Međunarodne mreže pomoći (IAN). Nekoliko dana pre toga, IAN je zajedno sa Helsinškim odborom za ljudska prava i Zaštitnikom građana, apelovao na stvaranje nezavisnih nacionalnih mehanizama za prevenciju mučenja u Srbiji. To je i osnovna obaveza Srbije koja proizilazi iz Opcionog protokola UN (uz Konvenciju o sprečavanju mučenja i nečovečnih ili ponižavajućih postupaka i kažnjavanja koji je Srbija ratifikovala 26. septembra 2006. godine. Rok za stvaranje nacionalnih mehanizama prevencije mučenja od godinu dana od procesa ratifikacije je uveliko prošao.

Do sada se u Srbiji nisu razvijeni posebni programi za žrtve mučenja koji bi omogućili besplatnu

psihološku, psihijatrijsku, medicinsku, pravnu pomoć i edukaciju. Delimično je to urađeno aktivnostima organizacija civilnog društva – Beogradskog centra za ljudska prava, Helsinškog odbora za ljudska prava i IAN, kao i Zaštitnika građana. Aktivnosti su uglavnom odnose na nadgledanje stanja u zatvorima, policijskim stanicama i ustanovama socijalne i zdravstvene zaštite.

Konferencija u Medija centru (Mc.rs)

Po rečima Mohamuda Saida i Brita Sidhoha iz Međunarodnog saveta za rehabilitaciju žrtava torture (IRCT), najveća pretnja borbi protiv torture je i dalje ravnodušnost, samoprihvatanje postojanje torture ćutke bez aktivnosti i nedostatka javnog zagarivanja novih rešenja. U Srbiji je situacija veoma slična. Ne postoje preventivne aktivnosti, a „nešto“ se dešava samo nakon medijske aktuelizacije (npr. posle prebijanja šticećenika u rehabilitacionom centru u Crnoj Reci). Iako ne postoji sistemska tortura u zatvorima, stanje je veoma loše. Po rečima Miloša Jovanovića, zamenika Zaštitnika građana za prava lica lišenih slobode, potvrđeno je još jednom „stanje preopterećenosti“ u srpskim zatvorima i povećanje recidivizma. Svake godine broj zatvorenika se povećava za hiljadu novih, tako da danas imamo 11.300 lica, a kapaciteti srpskih zatvora su duplo manji.

Liljana Palibrk iz Helsinškog odbora za ljudska prava, istakla je da zbog preopterećenosti zatvora, je teško dokumentovati slučajeve torture zbog lakog prikrivanja posledica. Zatvori nisu jedina mesta

gde slučajevi torture postoje i gde su mogući. To su i kolektivni centri za izbeglice, centri za azilante, psihijatrijske bolnice za dugotrajno lečenje, socijalne ustanove. Palibrk je zaključila da su slučajevi mučenja najačešći zbog prekoračenja upotrebe sile i da je zato potrebno učiniti dodatne napore za povećanje obučenosti osoblja u pomenutim ustanovama.

Datum: 28. jun 2010.

Link: [Medija centar](#)

Prevenција nasilja i kriminala u Srbiji

U utorak, 8. jula 2010. godine, na Fakultetu političkih nauka održana je panel diskusija „Policija, bezbednost mladih i prevenција nasilja i kriminala: na putu ka Nacionalnoj strategiji prevencije kriminala“ u organizaciji Beogradskog centra za bezbednosnu politiku, Beogradskog centra za ljudska prava i Foruma za bezbednost i demokratiju.

Glavni cilj diskusije je promocija Polaznog okvira Nacionalne strategije za prevenciju kriminala, čiji je inicijator MUP Srbije, kao i podsticanje javne rasprave o izgradnji strateškog pristupa preveniji nasilja i kriminala u Srbiji. Naročito posle ubista francuskog navijača FK Tuluz (iako smo očekivali suprotni scenario) dolazi do pojačanog inteziteta nasilja, posebno kod mladih ljudi. Takvi slučajevi uglavnom završe u hronici elektronskih i štampanih medija.

Poslednji slučajevi nasilja i kriminala u Srbiji

Posle sedam godina u Srbiji došlo je do otmice osamnaestogodišnjeg J.M. kojeg su namalili preko društvene mreže Fejsbuk. Dnevni list Blic je celu akciju okarakterisao kao „**Lepa Sandra sa Fejsbuka namamila mladića u klopu otmičara**“. Otmičari su uhapšeni 15. juna 2010. godine pre primopredaje 150,000 evra otkupa.

U trenutku početka suđenja za ubistvo Brisa Tatona, došlo je do tuče navijača na „Marakani“ na utakmici između Crvene Zvezde i OFK Beograda pri čemu je Igor Vrelić teško ranjen iz vatrenog oružja. Sedam osoba povređeno je kada su putnički voz na stanici „Ripanj Kolonija“ napali maskirani razbojnici

šipkama, motkama i lancima. Povređeno je pet putnika i dva železničara. Napadači su uhapšeni i svi su starosne dobi između 23 i 25 godina.

Osnovna karakteristika svih slučajeva da pored nasilja, postoje i elementi krivičnog dela.

Izlaganje o Polaznom okviru Nacionalne strategije prevencije kriminala imao je Milan Andrić iz Odseka za prevenciju i suzbijanje maloletničke delikvencije. Andrić je istakao da je cilj Polaznog okvira da pokrene i stimuliše profesionalni, stručni i društveni dijalog i dogovor o budućim pravcima delovanja u oblasti prevencije kriminala. Polazni okvir, po rečima Andrića, temelji se na analizi stanja kriminaliteta u Srbiji, usvojenim strateškim dokumentima i međunarodnim konvencijama koje regulišu prevenciju nasilja i kriminala. Posebno su značajani sledeći dokumenti: [Strategija za borbu protiv droga](#), [Nacionalna strategija za prevenciju i zaštitu dece od nasilja](#) i [Strategija za smanjenje siromaštva](#). Prema Polaznom okviru predlaže se formiranje Nacionalnog saveta za prevenciju kriminala, koji bi koordinisao aktivnosti svih društvenih aktera u preveniji kriminala u Srbiji.

Mladen Andrić i Branislava Popović-Čitić

Srbija se svrstava na prvom mestu u regionu sa niskom stepenu kriminaliteta među mladima i u poslednje tri godine beleži se stagnacija učinjenih krivičnih dela maloletnika, rekao je Andrić.

O značaju stvaranju Saveta za borbu protiv nasilja nad mladima u Novom Beogradu, govorio je

Vladimir Petrović iz Centra za alternativno rešavanje sukoba. Osnovna ideja projekta je da se formira Savet pri kabinetu predsednika Gradske opštine Novi Beograd pri čemu bi postojala kasnija mogućnost stvaranja sličnih tela u opštinama u Srbiji. Jedna od prvih aktivnosti za promociju stvaranja Centra je izvođenje predstave nekih od tipičnih situacija nasilja među mladima.

Novi fenomen koji je sve više prisutan i u Srbiji sa razvojem informacionih tehnologija i korišćenjem interneta kod mladih je „sajber nasilje“. O tome govorila je Branislava Popović-Čitić sa Fakulteta za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. Iako postoji mišljenje da je nasilje prisutnije u srednjim školama, Čitić je istakla da je situacija drugačija. U osnovnim školama primećen je veći broj slučajeva nasilja, ali teži oblici su prisutniji u srednjim školama. Vršnjačko sajber nasilje ima više oblika, od vredenja, uznemiravanja, ogovaranja, lažnog predstavljanja (koje je najprisutnije) do nedozvoljenog saopštavanja, obmanjivanja, isključivanja, proganjanja i „veselog“ šamaranja.

Konferencija na Fakultetu političkih nauka

Poslednji oblik uglavnom se vezuje za moderne nasilnike u Velikoj Britaniji i ogleda se u prebijanju uglavnom nedužnih prola-znika. Ipak, istakla je Čitić, slučajevi „veselog“ šamaranja postojali su i u Srbiji u Novom Sadu.

Vršnjačko sajber nasilje se uglavnom sprovodi putem sms poruka, kao i društvenih mreža na

internetu. Postoji i primeri sajber nasilja putem elektronske pošte i „skajpa“, ali su takvi slučajevi dosta ređi.

Svi učesnici su istakli važnost izrade i sprovođenja Nacionalne strategije prevencije kriminala. Nakon izlaganja govornika diskusije, učesnici su postavljali pitanja na koji način povećati bezbednosnu kulturu mladih i da li se to može uraditi kroz predmet Građansko vaspitanje. Pored toga, govorilo se i o snimanju „snuff“ filmova i njihovoj povezanosti sa sajber nasiljem i značaju Rezolucije 1325 Saveta bezbednosti o većem učešću žena u rešavanju konflikta.

Datum: 10. jun 2010.

Link: [Polazni okvir Nacionalne strategije za prevenciju kriminala](#)

Nedeljnici u Srbiji o pravosuđu i unutrašnjih poslova

NIN | 3104, 24. jun 2010

Jelena Janković, novinarka NIN o reformi policije u Srbiji: „Stari kadrovi za nove zadatke“.

- „Da je policija prošla sveobuhvatnu reformu ne bi nam danas hladnokrvne ubice „rasvetljavale“ zločine i „otkrivale“ ko su ubice Slavka Čuruvije, niti bismo o ubistvu Dade Vujasinović saznali iz dnevnika haškog begunca Ratka Mladića.“

- „Tek sledeće godine policije očekuje sveobuhvatna reforma. Do tada će policija i dalje dobro čuvati svoje tajne, i svi policijski kadrovi biće na braju sasvim kao da su sasvim dobro uradili svoj posao.“

NIN | 3105, 1. jul 2010

Žana Bulajić, novinarka NIN o tržištu narkotika u Srbiji: „Domaćica, albanka i poneka tableta“

- I dok je, samo još pre dve godine, ovisnicima bilo potrebno 50 evra da bi došli do svoje dnevne doze, danas su im neki narkotici dostupni za samo - hiljadu dinara
- Droga se najčešće transportuje sa osetljivom robom jer policija rizikuje da plati odštetu ako prilikom provere roba bude oštećena. „Turci iz Istanbula recimo u kamionu sa 30 tona lubenica sakriju 30 kilograma droge i preko Srbije voze do Minhena. Tamo tih 30 kilograma heroina vrede tri miliona dolara, dok čitav tovar lubenica vredi 150.000. Ili, vozi recimo rakove iz Izmir za Beč. Ako pogrešite, istovarite kamion a u njemu ne pronađete drogu, država mora da plati štetu ako se roba ošteti.“

VREME | 1017, 1. jul 2010

Marija Vidić, novinarka Vremena o borbi protiv pedofilije: „Kako izgleda put hapšenja jednog pedofila – od Srbije, preko pola Evrope i nazad“.

- Dragan Jovanović, zamenik načelnika Odeljenja za borbu protiv visokotehnološkog kriminala: „Svi smo ovih dana zgroženi slučajevima u kojima su deca iz Srbije bila žrtve seksualnog nasilja. Zamislite da morate da gledate video-snimak takvog događaja!

- Samo do kraja maja, u okviru policijske akcije "Armagedon" u Srbiji je uhapšeno, prema rečima

ministra unutrašnjih poslova Ivice Dačića, više desetina ljudi osumnjičenih za iskorišćavanje maloletnika.

PREDSTAVLJAMO

Regionalna saradnja

Strateški prioriteti Regionalnog saveta za saradnju u pravosuđu i unutrašnjim poslovima

Bez obzira na napredak koji je učinjen u oblasti vladavine prava u državama zapadnog Balkana, postojeće reforme su naročito „ranjive“ na bezbednosne pretnje organizovanog kriminala i korupcije. Ovom izjavom je započet odeljak o strateškim prioritetima [Regionalnog saveta za saradnju](#) u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova. Zatim je ukazano na vezu između efikasne borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije sa evropskim integracijama zapadnog Balkana. Regionalnu policijsku saradnju Savet je ocenio kao „relativno naprednu“, dok je pravosudna saradnja dobila nešto manju ocenu.

Glavni prioritet Regionalnog saveta za saradnju u ovoj oblasti je borba protiv organizovanog kriminala, sa posebnim naglaskom na finansijski kriminal, trgovinu ilegalnim narkoticima i ljudima. Primećuje se jedna potpuno nova prioritetna oblast kriminala – finansijski kriminal, koji je, može se reći, nedavno pristigao u ove krajeve, tako da sada ovdašnji kriminalci ne zaostaju za svojim zapadnim kolegama. Priča o „gangsterskim“ uličnim pucnjavama, iako je još uvek prisutna u medijima, polako gubi na vidljivosti u odnosu na sofisticirane vidove kriminala.

Saradnja u okviru SECI centra u Bukureštu, Asocijacije šefova policije u Jugoistočnoj Evropi (SEPCA), i kroz sprovođenje Konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi je istaknut kao glavni način za suzbijanje organizovanog kriminala.

Drugi prioritet je borba protiv korupcije. U Strategiji naglašeno je da je regionalni prioritet poboljš-

anje razmene iskustava u borbi protiv korupcije, kao i da države članice Saveta treba sa pridaju veći značaj Regionalnoj antikorupcijskoj inicijativi. Borba i praćenje ilegalnih migracija ulaze u strateške prioritetne oblasti. U okviru ove teme je posebno istaknuta važnost odgovarajućeg sprovođenja sporazuma o readmisiji. U tom pogledu, Srbija bi trebalo da u narednom periodu potpiše sporazume o readmisiji sa Albanijom i Makedonijom, što je od izuzetne važnosti obzirom da najveći broj ilegalnih migranata dolazi preko Grčke na ove prostore. U ovom domenu, od Regionalne inicijative za migracije, azil i izbeglice (MARRI) traži se dalja izgradnja kapaciteta kako bi se državama članicama pružila bolja pomoć u produbljivanju saradnje. Na kraju ističe se da produbljivanje pravosudne i policijske saradnje treba da bude u skladu sa principima zaštite ljudskih prava.

Demonstracija policije u borbu protiv organizovanog kriminala (RCC.int)

Plan rada Regionalnog saveta za saradnju u oblasti pravosuđa i unutrašnjih poslova

1. Usvajanje regionalne strategije i akcionog plana za pravosuđe i unutrašnje poslove 2011-2014.
2. Poboljšanje sudske i tužilačke saradnje u krivičnim stvarima stvaranjem posebne radne grupe.
3. Pružanje podrške postojećim regionalnim inicijativama u borbi protiv korupcije.
4. Pružanje podrške Regionalnoj inicijativi za migracije, azil i izbeglice (MARRI) u izgradnji unutrašnjih kapaciteta.
5. Podsticanje regionalne saradnje u građanskim stvarima i zaštiti ljudskih prava.

Pomenuti prioriteti prate strateške „trendove“ Evropske unije, odnosno petogodišnje programe izgradnje Prostora slobode, bezbednosti i pravde, kao i Strategiju unutrašnje bezbednosti.

Datum: 28. jun 2010.

Autor: Saša Đorđević, istraživač, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Link: [Strategy and Work Programme of the Regional Cooperation Council for 2011 – 2013](#)

Komentar: „Tresla se gora...“ – razočaravajući rezultati Sarajevskog sastanka

Ministarski sastanak „EU – zapadni Balkan“, održan 2. juna u Sarajevu nije ispunio očekivanja svih onih koji i dalje sa puno entuzijazma smataju da je zemljama regiona budućnost u EU zagarantovana. Ispostavilo se da je sastanak koji je pažljivije pripremljen od „fijaska“ na Brdu kod Kranja, doživeo sličnu sudbinu, kao i sastanak istog formata u Salzburgu 2006. godine.

Ministri EU ili njihovi izaslanici nisu potvrdili svoju posvećenost članstvu zemalja zapadnog Balkana (osim Hrvatske) u EU, već su iskoristili priliku još jednom da se založe za striktno ispunjenje sve rigoroznijih i oštrijih uslova. Kao jedan od najznačajnijih uslova istaknuta je regionalna saradnja, koja podrazumeva mnoge nepoznanice, obzirom da takav uslov nije postojao prilikom proširenja 2004. i 2007. godine. Kada govorimo o Srbiji, misli se na odnos prema učešću predstavnika prištinskih vlasti u najrazličitijim regionalnim inicijativama, uključujući i one koje ulaze u okvire pravosudne i policijske saradnje. U tom kontekstu, „Gimnih“ formula iskorišćena je kao *ad hoc*, prelazno rešenje, u nadi da će u skorije vreme biti pronađen način da se spreči sve veća izolacija kosovskog prostora.

Da se ovaj sastanak pre može porediti sa Salzburgom (2006), nego sa Solunom (2003) ili

Zagrebom (2000) pokazuje i predsednička izjava kao njegov rezultat. U njoj je naglasak na neophodnosti regionalne saradnje odnosno ispunjavanju uslova da bi se „obezbedila evropska perspektiva regiona“. Oprezne izjave svih aktera posle sastanka dokaz su da čelnici država zapadnog Balkana nisu dobili ono čemu su se nadali, odnosno da su ministri zemalja članica EU došli u Sarajevo sa zajedničkim, striktnim stavom.

Naravno, nema sumnje da je na takav rezultat sastanka uticala i svepristuna ekonomska kriza i kolaps balkanske članice EU – Grčke. Nemačka je sve manje spremna da plaća pogrešne ekonomske politike drugih država, a i druge članice će ubuduće biti mnogo opreznije pri davanju podrške prijemu novih zemalja, imajući pre svega na umu svoje posustale ekonomije.

Sve u svemu, sigurno je da ćemo u narednom periodu manje slušati neutemeljeno optimistične izjave naših političara o prećicama ka članstvu.

Datum: 28. jun 2010.

Autor: Adel Abusara, istraživač, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Publikacije

Krivična odgovornost za nasilje na sportskim priredbama

Nenad Đurđević, „Krivična odgovornost za nasilje i nedolično ponašanje na sportskim priredbama u Republici Srbiji“, u *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, Godina 47, broj 2/2010, str. 285.-308.

Nasilje na sportskim priredbama, posebno na fudbalskim utakmicama, predstavlja i dalje za sve evropske zemlje uznemirujući problem, koji poprima različite oblike, sa uočljivom tendencijom izmeštanja sa unutrašnjosti stadiona na okolne prostore, uključujući i širu urbanu sredinu.

Republika Srbije ima razloga ne samo da bude uznemirena, nego i uzbunjena, zastrašena i užasnutu žestinom i obimom nasilja na sportskim priredbama ili u vezi sportskih priredbi u poslednjih nekoliko godina, koje je odnelo više života, izazvalo brojne teške i lake telesne povrede ljudi i prouzrokovalo ogromnu imovinsku štetu. O svojoj složenosti problema bolje od svega govori poslednji veliki slučaj nasilja „sportskih“ huligana koji se odigrao 17. septembra 2009. godine. Tada su huligani iz više navijačkih grupa Partizana napali i pretukli na Obilićevom vencu u centru Beograda navijače francuskog Tuluzua, koji su mirno pili pivo u bašti jednog kafića. Najlošije je prošao Bris Taton (28), jer su ga huligani, naoružani bejzbol palicama, šipkama i bakljama, izdvojili iz grupe i počeli da tuku.

Autor u radu analizira zakonske i praktične mere koje državni organi u Republici Srbiji preduzimaju na sprečavanju nasilja i nedoličnog ponašanja na sportskim priredbama, u oblasti krivične odgovornosti. Problem je u Srbiji posebno izražen kada je u pitanju krivična i prekršajna odgovornost, pošto su se zakonske mere donošene u poslednjih deset godina do sada pokazivale kao nedovoljne da ostvare ciljeve generalne i posebne prevencije.

Nenad Đurđević je redovni profesor Pravnog fakulteta u Kragujevcu. Tekst možete preuzeti na sledećem [linku](#).

Suzbijanje organizovanog kriminala u Italiji

Aleksandra Bulatović, „Suzbijanje organizovanog kriminala u Italiji“ u *Revija za bezbednost*, Godina IV, broj 2, 2010, str. 167–176.

Italija je istorijski obeležena delovanjem mafije. Iako se prvobitno koristila da označi pojavu specifičnu za oblast Sicilije, danas se reč „mafija“, širom sveta, kolokvijalno upotrebljava da opiše bilo koju organizovanu kriminalnu grupu. Međutim, mafija je mnogo više od toga. Kao naučna paradigma, mafija predstavlja kompleksni fenomen koji uključuje krivičnopravnu, ekonomsku, političku, kulturnu i društvenu dimenziju.

Istorijska povezanost mafije i političkog i državnog vrha Italije koja se prepliće sa pretenzijama na upravljanje društvom inicirala je specifični pravni i institucionalni okvir putem kojih se država bori sa organizovanim kriminalom „mafijaškog tipa“. Organizovani kriminal prepoznat je kao fenomen izuzetno dinamične prirode, pa je italijanski pristup zasnovan na ideji da efikasna borba protiv organizovanog kriminala podrazumeva odgovarajuću dinamiku u transformaciji društvenih struktura. U osnovi tako postavljenog koncepta jeste osnivanje specijalizovanih institucija sa visokom autonomijom u radu i unapređivanje koordinacije aktivnosti svih relevantnih institucija.

Uprkos postignutim impresivnim rezultatima, delovanje mafije nastavilo se velikim intenzitetom, što je rukovodilo aktuelne italijanske vlasti da usmere napore ka izradi nove strategije koja bi omogućila uspešnije suočavanje sa mafijom. Kroz savremen fenomenološki prikaz organizovanog kriminala u Italiji i na njega usmerene društvene kontrole, autorka u tekstu valorizuje kako strateški trend tako i očekivanja od konkretnih inicijativa koje

predviđa nova strategija protiv mafije, predstavljena krajem januara 2010. godine.

Aleksandra Bulatović je istraživač saradnik u Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja. Tekst možete preuzeti sa sledećeg [linka](#).

Urednik:

Saša Đorđević (sasadjordjevic@ccmr-bg.org)

Saradnici:

Adel Abusara (adel.abusara@ccmr-bg.org)

Marko Savković (markosavkovic@ccmr-bg.org)

Predrag Petrović (predragpetrovic@bgcentar.org.rs)

Recenzent:

Sonja Stojanović (sonjastojanovic@ccmr-bg.org)

Beogradski centar za bezbednosnu politiku

www.ccmr-bg.org | www.bezbednost.org

Beogradski centar za ljudska prava

www.bgcentar.org.rs

Forum za bezbednost i demokratiju

www.fbd.org.rs

Misija OEBS u Srbiji

www.osce.org/serbia/

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga

www.dcaf.ch

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste Biltena, pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org